

EL CARRER DEL TALL

M. Ll. Orriols Vidal

Resum:

Es dona a conèixer l'existència a Vilanova d'un carrer anomenat del Tall pels volts de 1524.

Mots clau:

Carrer del Tall, Vilanova de Cubelles, mercat.

Antigament, tant en els pobles com en les grans ciutats, no hi havia reunions ni plens municipals per donar nom a un carrer. Els noms dels carrers es forjaven sols, de mica en mica i amb sentit. Eren els habitants del propi poble que davant la necessitat de referir-se a un carrer concret cercaven per fer-se entendre el tret més significatiu. Si el més rellevant era la presència d'una rasa, ben segur que el carrer acabaria dient-se carrer de la Rasa, i si hi vivia un personatge important, el carrer seria el carrer del Personatge important. Arrasada la rasa o mort el personatge important, el poble trobava un altre tret identificatiu per rebatejar el carrer. Així, un carrer podia canviar de nom bastant sovint i, en certs moments, tenir-ne dos. Això va durar fins que es fixaren els noms dels carrers.

Un dels noms de carrer vilanovins que no perduraren i que caigueren totalment en el sac de l'ignot, fou el Tall, un carrer anomenat així entrat el segle XVI segons acredita un document de l'Arxiu Parroquial de Santa Maria de la Geltrú.

El dimecres 11 de gener de 1524, Joan Serra, com a procurador de la seva dona i de na Catarina, vídua de Geroni Gassó (potser la seva sogra), va vendre a Tomàs Roncra, prevere de Sant Antoni de la vila nova de Cubelles, un hort a la parròquia de Sant Antoni de Vilanova de Cubelles per 15 lliures barcelonines de tern, pagadores en dos terminis, per Sant Joan de juny i per Nadal del mateix any. Aquest hort estava situat en "lo carrer del tall" (sic). El document que ofereix la notícia no permet saber amb seguretat a quin carrer dels actuals corresponia, però les afrontacions de l'hort permeten conèixer que el carrer anava de nord a sud i que donava directament a la muralla de mar: per llevant afrontava amb Antoni Figueres, per migdia "cum muro", per ponent amb el carrer del Tall i pel nord amb Joan Stamar¹.

Un aspecte força interessant és el perquè aquest carrer s'anomenava del Tall, la qual cosa equival a preguntar-se què era el tall en aquella època. No cal dir que el document no ajuda gens a aclarir-ho.

La paraula tall, avui dia bastant en desús, era emprada correntment només fa uns anys. Segons Alvover-Moll, per tall cal entendre tros tallat de carn, de peix, de qualsevol cosa sòlida, sobretot comestible; també, carn o peix d'un guisat (per oposició al suc i vegetals). Vendre a tall volia dir vendre a la menuda, no a peces senceres².

Reembres, núm. 3. Any 1993. Pàgs. 9-10.

Aquestes accepcions de tall obren dues possibilitats, que en el carrer del tall tinguéssin lloc la venda de la carn o bé que allí hi hagués el mercat a la menuda.

A l'Arxiu Històric de Vilanova i la Geltrú, entre els lligalls més antics de la sèrie "Cort del Batlle", que és la documentació que va generar aquest tribunal de justícia, s'ha trobat un document del 1488 que no solament fa referència al tall (no al carrer del Tall) sinó també dóna a entendre que allí s'hi venia quelcom més que carn. Es tracta de la reclamació que va fer una vilanovina a l'home amb qui havia conviscut durant anys, manifestant, referint-se a una peça de roba de vestir, que ja feia tres anys que l'havia comprada "al tall"³. També a Cort del Batlle s'han localitzat anotacions, datades el dia 2 i el 20 d'agost de 1498, d'imposició de multes "al tall" per irregularitats en el pes⁴. Aquestes notícies fan pensar que el tall era més aviat el mercat general de la vila, sobretot si es té en compte que d'aquella època no es té encara constància documental de l'existència de tendes.

Segons Garí Siumell, el mercat més antic de Vilanova se celebrava al Palmerar, però en el segle XIV, amb l'obtenció del Reial Privilegi de celebrar mercat els dimecres, aquest es va localitzar a la Plaça Major on, en una porxada, es venien tota classe de queviures⁵. És, doncs, a la plaça Major i els seus rodals on sembla que ha de situar-se el mercat vilanoví dels volts del 1500. I aquí és potser on cal situar "el tall", possiblement, el nom que es donava al mercat.

D'acord amb aquest notícia i observant les afrontacions de l'hort del carrer del Tall, és ben possible que el carrer del Tall fos el tram més estret i tort de l'actual carrer Comerç, un carrer que dóna a la plaça Major venint d'on hi havia antigament la muralla de migdia.

Notes

¹ Arxiu de la Parròquia de Santa Maria de la Geltrú. Manual notarial 11, pàg. 136 i 137.

² Alcover, A.M., i Moll, F. de B.: *Diccionari català-valencià-balear*. T. X. Palma de mallorca, 1979. Pàg. 114/116.

³ Arxiu Històric Municipal de Vilanova i la Geltrú. Cort del Batlle. S. 2971 (1487 a 1488), pàg. 50v.

⁴ Id. S. 2972 (1497 a 1498), pàg. 87/88.

⁵ Garí Siumell, A.: *Descripción é Historia de la villa de Villanueva y Geltrú, desde su fundación hasta nuestros días*. Imprenta y Librería de Leandro Creus. Villanueva, 1860.